

Efoma - Batikano'tik.

Bidezkundeak. — Egunokaz ugari izan dira. Ara Aita Santua ikertu dabentzuk: India'tik irugefen bidezkundeak Tellier abar dabela. Emaitz edefak eskiñi eutsoezan, lan ertitsuak, gustiz 70 inguru. Bidean gure Yauna eten barik gurtu eben, eta Efoma'n be gau gustian gure Yauna agirian gurtu eben. Aita Santua'k poz-pozik ikusten zituala India, Birmania ta Ceilan ufiñetatik ainbeste bidean etoñi diralako, eta agertu eutsoen asmo ona, urtero gogoñakunak egiteko, atsegin andiz ikusten ebala esanaz onetsi zituan. Alemania'tik 700 emakume ta neskatala, Klems agurgaria zuzendari ebela. Baixa Munich, Friburgo ta Silesia'tik 250 bidezti. Milan'dik 50 Olandar osagile-talde batek Erietztearen latefi arteko batzafera yoan ziranak. Aita Santua'k zorionak emon eutsoezan eta oneotsi zituan. Batzar arretan erabililtako auziak, kistar eta giza lege arauz ebadzi zeitezan alegindu ziralako. Beste 300 bidezti «France du Travail» Bazkunakoak aurten Bazkunaren 50'n urtea ospatzeko egin dabentzuk: ikertu dabe. Bazkun au Leon Harmel, langileen «Aita ona»k irasi eban eta bere semeak, aitaren izen eta gogoa dabentzak, Aita Santua'ri itz egin eutson, eta Aita Santua'k eskefak emon eta euren lan edefa goratuaz erantzun eutsen.

Aita Santua'ren Iizak bere eguna dala-ta.

Bere urteak beteteatzaz itz egin eutsen inguruko X'n Pio'k esan eutsen, «berak uste dabenez, XII'n Leon eta baita IX'n Pio'k aña urtetan Aita Santu izango dala». Ofaitik IX'n Pio'ren malara eltzeko beste emeretzi bizi beariko leuke. Eta ikusten danez dauen ibilkera, abots eta lan-gogoari begiratuta, ez litzake afizkoia izango lizaro biztea ondiño be. Berak esan da: «Ez dakit zer dala-ta, nire osasunaz artegatzen diran. Urte neketua igaro dogu, baña asieran lez ondo aurkitzen naz. Egun neketua areitan gogor lan egin gendun, eta uste izan be bai ufengo egunean ezin yafaitu al izango gendula. Baña Yaungoiko'a indartu ginduzan, eta goiz bakoitzean yaikitzean, indarbañituta aurkitzen nintzan bafiro lanean ekiteko». Lurriko gustuko aldeetatik zorion-agurak eldu yako, bizitza luzea opa izanaz.

Bein *L'Osservatore Romano*'k esan eban, Aita Santu operi lan gustien artean afanoen antzera gaztetasuna bafiztzen yakola zirudiela. Zeozer badala dirudi!...

Manila'ko gastedia Kistar - Ikasblidearen aldez.

Manila'ko ikastetxe Nagusiak Katoliko-Ekintzako lanari gogor daragoyo. Eta beste zabalkunde-lanen artean, gasteen artean Kistar-Ikastia irakastea artu dau. Batez be igaro dan garizuman lan edefa egin dabe. Ikastetxe Nagusiko irakasle ta ikasleak, 17 ikastetxan 939 neska-mutko lenengo Yaunartzarako gertu ditue. Manila'ko Artxobispoaren eskutik Yauna artu eben, ikastetxe Nagusiko eleizan bertan irakasleak lagunduta. Gero bertan gosari egokia emon eutsen. Ikastetxe onetako Kristar-ikasbide irakasle-taldean 115 dagoz eta 10.289 umeri Kistar-Ikasbidea irakasten dautse. Lan edefa benetan, baita yafogaria be.

Deun entzutedun osagile gaste bat.

1931'n il zan Lucca'n, Italia'n, deun entzute andiagaz, Dr. Renato Masini osagile gastea. Bere deuntasun-ospdea alde gustietan Italia'n laster zabaldu zan. Eta egunokaz, Gongotzain edo Antzobispoak epaikariak izentau ditu auzi au aufera eroateko. Egunokaz asiko dira ziñalariei deitu ta bere

idazlanak aztertzen. Bere aizkide ta lagunak, gogo-zuzendari izan eban Giovanni Barsotti'k Mesea Obitegiko kapilatxoan esan ondoren, bere ilobira yoan ziran otoi egiten Yaungoiko'a'ri eskatzen, Renato Masini, gaurko gasieraren eredutzat, albait lasteren Elezak deunen artean izentau dayen.

Ipar-Amerika'ko Errietxe Katolikofak.

Egunokaz ikertu dau Aita Santua Schwiialla aba yosulagunak, Ipar-Amerika'ko «Società degli Ospedali Cattolici degli Stati Uniti e del Canada» deritxon bazkunak, errietxeetan gexoan aldez egiten dituen lanak, argazkiz (efetratuz) eta zenbakiz betetako idazti batzueta ekiñi dautsoz. Benetan afigaria. Ipar-Amerika'ko katolikofak gexoan aldez egiten dabentzak. Euren diruz Latefi-Batueta eutsiten dautse 659 errietxeri 85.238 oegaz, eta Kanada'n 171 errietxeri 27.501 oegaz. Ondiño euren lan afigaria obeto ikus-teko, gogoan euki bear dogu protestante ta enparau zinéskerakoak sartuta, erlejino izenez iragitzako errietxe gusiak 994 errietx 115.840 oegaz dituela. Beraz argiro agertzen da, katomikofak 20 milioi izanda danen gañetik agertzen dirala. Zugatza igalietatik ezagutzen da!...

Olanda'ko katolikofak eta yasarpena.

Olanda'ko katolikofak Oss'eko efian egin dabentzak Katoliko-Ekintzako batzafean erabagia artu dabe, Rusia ta Mexiko'n katolikofak egiten dauten yasarpenen aurka euren asarea agertzen. Batzaferen amayeran, Aita Santua'ri ufutidatz bat bialdu dautsoe, Rusia ta Mexiko'n katolikoi egiten dautsean ankerkerien aurka asarea agertzen dautsela, eta menpetasun zintzoa agertzen dautsela Kristo gure Efege, Eleiza ta Aita Santua'ri. Izan be lotsagaria da ainbeste azkatasun agoan erabilten eta aldi ta tokietan, basatiak yasarpenak beste latefien «protesta» barik egitea.

Eta ofen beafizana bada. Egunokaz, izpafak diñonez, Rusia'n bafiro be zinestedunai zigor gogofak ezazi dautsez, euren eginbeafa bete ta beste barik.

Mexiko'n, batez be, yasarpenik ez dagola esaten dabe; baña ori katoliko ez diran izpafingiak guzurtu dabe. Houston Texas'ko «Cronicle» ta «Post» esan dabentzak, euren idazle batek esan dabenez, ikertu ditu Len-dakari izandako Portes Gil, salerosle bat masoya dana, gudalburu bat, katomikoz zuzendari bat, Mexiko'n Gotzain buruaren idazkaria ta amerikar izpafingien ordelariak. Eta gustiak ao batez esan dautse, Portes Gil'ek izan ezik, an katolikofak yasarpen gogorpean bizi dirala. Eta efez egitzela diño.

Marseille'ko Katoliko-Erakusketa.

Katoliko-bizitzaren agerkai izan daiten, Dubourg Marseille'ko Gotzain agurgariaren asmoz, Erakusketa eder bat onetsi dabe igaro dan ilaren 25'n Marseille'ko uri edefean. Erakusketa onen 20.000 metro laukitu betetan ditu, 300 «stand»etan erakuskayak ipinata dagoz. Kistar-erti-lanak 3.000'tik gora dira, kistar-bizitza, goi-maitasun eta efuki-ekintza, gizarte-bazkunak, gasteri-aziera, mixiñi ta izpafingi onena bata baño bestea ikusgaiagoa dira. *La Vie Catholique*'k dakaizan argazkietan ikusi leikenez, gauza edefa benetan; baña tamalgaria dala diño iru astean bakakafik egotea. Erakusketa katolikoen eragipena begietatik sañtu eragiteko aukerakoak dira.

X'n Pio'ren eungafen urtean.

Alde gustietan maitekilo ospatu da, X'n Pio'ren eungafen urtea. Bere ilo-

IZPARAK

BIZKAYA

Akorda.

Sokiak eten-da, agertu yakuene lagaertze ospetsua juan dan asteko EKIN'ean. Parka-eske nautzue iñuan berak. Ez daukazu iñori parka eskebiafik. Arerijorik andijena erderia ixan dozulat eta ofek atzeratua? Olan ba'litz, eneukizu ezetara be, parkatuko; baña zeure lanketa ugariñasunak atzeratu zañun ezkerro, ulsunia beteteko alegintxua egingo dogu.

Egija ete dan efiko gora-berari itxiteko ustia dodana? Ez, erderiak garai egiten ez dabentzarte... Baña iñoiusikoa ba'neu noberan alegiñak utz eginda, erderia galgafija gorlitzan, orduban neure sokia be etengolitzake.

Zorijonian gaur-arte geure efitxu kutun onetan geure asaba zafen elezar-zafa, geure euzkera maitia goi-goitik dogu. Euzkadi ta beraz euzkeria Akorda'k mañe-be mañe diñu.

Bafiz urten askorik ez dogun ahen, jazokun urten bat azaldu biar dogu. Mañasuna ta anaitasuna iñan biar gendukez efijetan elburu, eta zijo geyagoz abertzale artian. Igaro dan astian geure efijan yasotakua benetan tamalgafija dogu. Aldun-zain, edo agintza retako «rekaudatoria» deritxona agertu yakun Akorda'ko biztanle on batzuk zigortu biar eba-zala-ta. ¿Zer dala-ta? Ara... «Kejak», iñan ei dauz efi onetan bijotz onez, alkaferi laguntasuna egin eutselako lur-lanketa bidez, bata bestian abel-gofijakaz ibili-ta. Egija esanda, agintza ofelako jaun arek ezeukan efurik, bere zeregiña bete biar ebalako. Baña... jaun arengana juan ziranak, ebai ete dauko eskubiderik? Eskubidea eukifez bai... baña au ez da bata-bestea ganako mañasuna, au iñoren kalte guraixana-da. Eskefak efezoyak ganetik urten da zigofik iñan ez ebena.

Juan-Goikoaren ez daigun iñoiusikoa alkaferi kalterik ekafi, mañetu gafezan mañetu, eta goftoua lurpean zapaldu.

Beste bafiz urten daskat azalgai, eta au jakingafija benetan. Aldundegiak eguneroko izpafingi edo aldizkingi bat dau, «Boletin Oficial» deritxona. Ona emen bertan zer irakufi neban: «Aspaldi onetan ainbat tokitan iñan dira efeteak; ba gaurtik gora dei bat egiten dautsegu efijetako ondoreta agintari enparau gustijai aitutatun dodan baso-efeterik jazoten ba-da, berrialaxe alegindu daizala efete efudun nor iñan dan jakiten. Ba zigor andija ezazi biañi dagola auferantza onelango efeak egiten dabezanari naita beso efetakaren jaubea kontuz iñan efete ofegaz, aldundegi kontuz ez dalako.» Ikusten dugunez, basefitar irakurlea, izpar au jakingafija dogu, eta auferantz eldundegiak artu dabentzuk erabagia kontuz eukitekua dogu.

Baita «Boletin» onetan irakurten

dugu aker eta auntzak auferantz zerga gitxiñgo ixango dabela. Au bafiz obia da.

OGOÑOPE**Azalgayak:**

Ele, (dioma); ifuna, (triste); ziyo, (moto); zigortu, (castigar); abel-gofi, (ganado); Aldundegi, (Diputación); endore, (alcalde); zerga, (contribución).

Marin eta Goikolea

(Iñaki Apellaniz y G.)

Santugintza; Altara, Pulpito Konfesonario ta eleizetarako beste zul-lanak

Castilla, 31

VICTORIA

Mañari.**Aingerutxua zerura.**

Ludiratuta beriala etxe-ugutza artuta, igande gabaz igoan zan zerura, Goti'tar Pantzeska (Patxiko sakristaua) aberkide zintzoaren alabatxua. Zijo onegaz, umiaren gurasoak, kistar onak diranez, atsekabe gafatzaren erdian be poztu egingo dira, euren umetxuagaz Jaungoikoak ze ruan aingeru bat geyago daukalako.

Elizkixunak.

Barikuz asi zan Goteunaren (Espíritu Santoaren) bederatziufena. Iluntzijetan egiten da.

Otoitz-Bialguntzakoak, geure ile-roko eleizkixuna lengo igandez ospatu gendun. Eta bagilako egun gus-tijetan, iluntzeko sasp'retan, otoitzak eta gogartia taabar egiñaz. Josu'ren Bijotza'ren aintzarako elizkixun berrijazk egiten dira. Aintza Berari!

Juan etoríjak.

Igandez Bilbo'n ospatu zan Jel-Alde-dijaren erki-batzadera, emetik Mañarikua'tar Estanis aberkidia juan zan.

— Goti'tar Miren, Maria Goti, neskatala, bere beso ausiña osatutu juanda, Bilbao'ko Gexo-etxian aurkitzen da. Arin osatuko al-da.

— Logroño'ko ikastetxe batetik etofi zan Mañarikua'tar Miren Kar-mele emakume begikoa.

— Astelenez agurtu gendun emen Barandika'tar Balendiñe Baltzola'ko andera.

Erijoyteza.

Igarrikorik astian il zan Durango'n, Afizabalaga'tar Toribe andera, emeko «Garatofe» basetxeko etxandera zafa, 93 urte euzala. Zeruan bego. Bere seme-alabai atsekabian lagun gayakez.

Bederatziuren.

Kurutze santu elexatxuan, Padua'ko Andoni deuna'ren bederatziufena astartez & sita iluntzeko saspiterdijetan egiten da. Eta, lagunetan eltzetan bertara! «Santu emilia, askoren gogoko!!!»

Apari bat.

Asentziyo-egunetan, emeko artzain batzuk, ur-saltuko makiña- etxian apari eder bat ospatu eben. Lenengo baba-zuri jaen eben, gero azkonafra azeria ta azkenetan zizazko afautzopla ta gatzatua. Ezta apari makala be gerol! Egunol! Bafiro be ofeik, kolore gofijakaz mutil efimia egongo dira... Bitartean bafiz azkoniar eta azeri okelari urdalerantz bulztatuteko, mama-gozoa be polifo ta

1806

Mayordomu Domingo de Madariaga zan. Oñestu batek kalte andiak egin ebañan elexan, eta obrak egiteko kendu eutziñen mila duktat Gernika'ko Manuel Uzin'eri eta Efosario'ko kofradierik lau mila efeal gero atzera emoteko. Gero yausi zan ele-xako telatu-zati bat eta zuloa estalduteko Busturi'tik ekafi zituezan on-tzi-oyalak. Eun da befogetaka azunbra ardaok ordaindu eutziezan Antonio de Basabe tabernerueri. Eun da bi anega arto batu zirian azikintzat.

1807

Mayordomu Jose de Itufl Beitia zan. Sofakaz geratu zan elexea. Mayordomu Jose Antonio de Gerezaga zan. Eun da befogetaka bost efeal emon beaifa izan eban elexea, Jose efegeak bota eban eun mila er-leko kontribuziñoa ordainduteko.

1809

Juan de Etxebafietza zan mayordomu. Bederatziugartaz demanda bat